

Ár 2013, fimmtudaginn 28. febrúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 156/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 18. september 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 18. september 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 19. september 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 30. október 2012. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 20. nóvember 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi, móttæknu 5. desember 2012. Var bréfið sent varnaraðila og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust frá varnaraðila, með bréfi dagsettu 17. desember 2012. Voru athugasemdirnar sendar sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 3. janúar 2013 og honum gefinn kostur á að koma á framfæri sjónarmiðum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 28. febrúar 2013.

II.

Málsatvik.

Þann 10. október 2005 var skjalið „Lánsúmsókn. Fylgiskjal með skuldabréfi nr. X“ undirritað. Fram kom að umsækjandi um lán að fjárhæð kr. 1.555.000, væri A. Þá var tiltekið að fasteign sóknaraðila að B, yrði sett að veði til tryggingar skuldinni. Eftirfarandi kom fram um ráðstöfun lánsins: „*Greiða upp lán Y og Z, skuld á Mastercard og heimild á reikn. Þ.*“ Á skjalinu var greiðslumat. Þar var ekki tiltekið hvert matsverð eigna alls væri, hverjar skuldir alls væru eða hrein eign. Fram kom að ráðstöfunartekjur fjölskyldu væru kr. 159.322 mánaðarlega, og 1.911.869 árlega, greiðslubyrði af öðrum lánum var kr. 0 árlega og mánaðarlega, greiðslubyrði af nýju láni var kr. 25.944 mánaðarlega og kr. 311.327 árlega, greiðslubyrði samtals var sú sama og greiðslubyrði af nýju láni, áætlaður framfærslukostnaður og föst útgjöld voru kr. 180.205 mánaðarlega og kr. 2.162.460 árlega. Þá kom fram að ráðstöfunartekjur eftir framfærslu og greiðslu lána væru neikvæðar um kr. 46.827 mánaðarlega og neikvæðar um kr. 561.919 árlega.

Eftirfarandi kom fram á lánsúmsókninni: „*Ef skuldaábyrgð eða veð er sett til tryggingar fjárhagslegri skuldbindingu einstaklings, ber fjármálafyrirtæki samkvæmt*

„Samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga“ (dags. 1. nóv 2001) að meta greiðslugetu greiðanda, nema ábyrgðarmaður óski skriflega eftir því að það verði ekki gert. Samkvæmt samkomulaginu er þó ávallt skylt að meta greiðslugetu skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000,—. Þó er hjónum eða fólki í óvígðri sambúð heimilt að leysa fjármálafyrirtæki undan skyldu til greiðslumats, vegna ábyrgðar á skuldum hvors annars. Undirritaðir hafa kynnt sér upplýsingabækling bankans um sjálfskuldarábyrgðir.“

Neðan við umræddan texta var gert ráð fyrir að hakað væri við það hvort ráðgert væri að verja meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán greiðanda hjá bankanum og að ábyrgðarmanni hefðu verið kynntar þær ráðagerðir. Þá voru reitir um að ekki væri óskað eftir greiðslumati eða að greiðslumat hefði verið framkvæmt og hvort að niðurstöður þess bentu til að greiðandi gæti efnt skuldbindingar sínar eða ekki. Á umræddri lánsúmsókn var hakað við að greiðslumat hefði verið framkvæmt og að undirrituðum hefði verið kynnt niðurstaða þess.

Þann 10. október 2005 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 1.555.000, gefið út af A til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Fasteign sóknaraðila að B, var sett að veði á 2. veðrétti til tryggingar skuldinni.

Þann 13. október 2005 var lánið greitt út, samtals fjárhæð kr. 1.545.666. Láninu var ráðstafað til að greiða upp kort að fjárhæð kr. 234.183, skuldabréf nr. Z að fjárhæð kr. 83.173, skuldabréf nr. Y að fjárhæð kr. 415.680 og heimild á reikningi nr. Þ að fjárhæð kr. 812.630.

Þann 26. janúar 2009 var skjalið „Lánsúmsókn. Fylgiskjal með skuldabréfi Æ“ undirritað. Umsækjandi um lán að fjárhæð kr. 3.070.000 var sóknaraðili. Ráðstafa átti láninu til að greiða upp skuldabréf nr. X og Ö, heimild á reikningi nr. R kr. 841.000, allt á kennitölu S.

Þann 26. janúar 2009 var skjalið „Yfirlýsing um sjálfskuldarábyrgð nr. Æ“ undirritað. A tókst á hendur sjálfskuldarábyrgð á láni nr. Æ. Ábyrgðist hún sem sjálfskuldarábyrgðarmaður skilvísa og skaðlausa greiðslu skuldabréfsins allt samkvæmt ákvæðum þess, sem hún hafði kynnt sér.

Þann 12. febrúar 2009 var skuldabréf nr. Æ, að fjárhæð kr. 3.070.000 gefið út af sóknaraðila til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Fasteign sóknaraðila að B var sett að veði til tryggingar skuldinni.

Þann 7. júní 2012 sendi umboðsmaður skuldara fyrir hönd sóknaraðila varnaraðila tölvupóst þar sem óskað var eftir því að ábyrgðaryfirlýsing skv. skuldabréfi nr. Æ yrði skoðuð og rökstudd afstaða tekin til gildis hennar. Þann 28. júní 2012 kvað varnaraðili ábyrgðina gilda. Umboðsmaður skuldara óskaði þann 17. september 2012 eftir því að afstaða yrði tekin til ábyrgðar sóknaraðila skv. skuldabréfi nr. X. Samdægurs kvað varnaraðili afstöðu bankans óbreytta.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 18. september 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Á kvörtunareyðublaði til nefndarinnar kom eftirfarandi fram undir liðnum kröfur: „Að ábyrgð mín vegna skuldabréfs no: X verði felld úr gildi og að veði verði aflétt af B.“ Með athugasemdum sóknaraðila móttæknum 5. desember 2012 kom eftirfarandi fram um kröfugerð sóknaraðila: „Þá eru vankantar á upphaflegri kröfugerð kvörtunaraðila. Samkvæmt kröfugerð er þess krafist að ábyrgð vegna skbr.

nr. X verði felld úr gildi og að veði verði aflétt af fasteign kvörtunaraðila. Í raun er kvörtunaraðili að óska þarna eftir að úrskurðað verði um lögmæti ábyrgðar vegna skuldabréfs nr. X og fjárhæð skuldabréfs nr. Æ verði lækkuð skv. því. Þá verður varla talið tímabært að fara fram á afléttingu veðsins enda hefur kvörtunaraðili ekki gert efnislegar athugasemdir við ábyrgð vegna tékkareiknings nr. R.“

Sóknaraðili kveður varnaraðila ekki hafa farið eftir samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga við umrædda lánveitingu. Vísar sóknaraðili til 2. mgr. 4. gr. samkomulagsins máli sínu til stuðnings, þar sem ábyrgðarmaður hafi ekki staðfest skriflega að honum hafi verið kynntar þær ráðagerðir að verja ætti meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán skuldara hjá fjármálafyrirtæki.

Sóknaraðili bendir á að samkvæmt fylgiskjali sé tilgreint að skuldabréf nr. X hafi verið gefið út til að: „*Greiða upp lán Y og Z, skuld á Mastercard og heimild á reikn D.*“ Þrátt fyrir þetta sé á sama skjali ekki hakað við reitinn: „*Ráðgert er að verja meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán umsækjanda (greiðanda) hjá bankanum og hafa undirrituðum verið kynntar þær ráðagerðir*“. Ekki sé reyndar tiltekið um hvort samtala krafna sem greidd hafi verið upp með skuldabréfi nr. X sé lægri en sem nemi helmingi lánsfjárhæðar. Að því gefnu að samtala krafna sem greidd hafi verið upp með skuldabréfi nr. X hafi ekki verið lægri en sem nemi helmingi lánsfjárhæðar fáist ekki séð að bankinn hafi uppfyllt skilyrði 2. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili bendir á að sé skjalið lánsúmsókn kannað sé ljóst að undir liðnum „Önnur ráðstöfun“ sé skýrlega tekið fram hvernig heildarráðstöfun lánsins hafi verið háttáð. Þannig sé ljóst að skuldabréfið hafi verið gefið út með það að markmiði að greiða eingöngu upp skuldir útgefandans við bankann. Hefði staðið til að ráðstafa lánsupphæðinni á annan veg hefði það verið tekið fram í framangreindum lið. Ljóst sé af framangreindri upptalningu að þarna sé verið að endurgreiða önnur lán skuldara hjá fjármálafyrirtæki aðallega lánveitanda en einnig Mastercard kort og sé því 2. mgr. 4. gr. samkomulagsins fullnægt, eins og öðrum ákvæðum samkomulagsins.

Framangreindu til stuðnings bendir varnaraðili á að aflað hafi verið gagna sem staðfesti að ráðstöfunin hafi verið nákvæmlega með þeim hætti sem lánsúmsóknin hafi kveðið á um. Hafi því 2. mgr. 4. gr. samkomulagsins verið fylgt til hlítar og sé því ábyrgðin gild.

V.

Niðurstaða.

Skilja verður málatilbúnað sóknaraðila svo, að teknu tilliti til athugasemda móttækinna 5. desember, að hún óski eftir lækkuð á fjárhæð skuldabréfs nr. Æ, með vísan til þess að ábyrgð hennar samkvæmt skuldabréfi nr. X hafi verið ógild. Þannig lýtur sakarefni málsins að því hvort veðsetning fasteignar sóknaraðila að B, hafi verið ógildanleg.

Sóknaraðili byggir kröfu sína á 2. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dags. 1. nóvember 2001. Samkomulagið er undirritað

af Samtökum banka og verðbréfafyrirtækja f.h. aðildarfélaga sinna. FF var eitt þessara aðildarfélaga og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá því félagi. FF bar að fullnægja þeim skyldum sem á honum hvíldu samkvæmt samkomulaginu, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 169/2012.

Í 2. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga kemur fram að með undirritun lánsúmsóknar eða annarra gagna sem fyllt eru út í tengslum við afgreiðsluna staðfestir ábyrgðarmaður að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklings um ábyrgðir. Þá er tekið fram að ef ráðgert er að verja meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán skuldara hjá fjármálafyrirtæki, skal ábyrgðarmaður staðfesta skriflega að honum hafi verið kynnt um þær ráðagerðir.

Þegar sóknaraðili gekkst í ábyrgð samkvæmt skuldabréfi hafði ekki verið hakað við á skjalinu „Lánsúmsókn“ að verja hafi átt meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán umsækjanda (greiðanda) hjá bankanum og að sóknaraðila hefðu verið kynntar þær ráðagerðir. Þrátt fyrir það hafði sóknaraðili vitneskju um það hvernig ráðstafa átti láninu, þ.e. til greiðslu á lánnum nr. Y og Z og heimild á reikningi nr. Þ ásamt skuld á korti hjá Mastercard, sbr. upplýsingar á lánsúmsókninni sem sóknaraðili undirritaði.

Með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa og í ljósi þess að sóknaraðili skrifaði undir skjal þar sem hún er upplýst um ráðstöfun lánsins verður ekki talið að forsendur hafi verið til að víkja ábyrgð sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, til hliðar, þrátt fyrir að ekki hafi verið hakað við framangreindan reit. Kröfu sóknaraðila er því hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 28. febrúar 2013.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðlaug B. Ólafsdóttir